הלכה · משנה תורה · מפרשים · שער המלך · ספר טהרה

שער המלך על משנה תורה, הלכות מטמאי משכב ומושב

רבי יצחק נוניס בילמונטי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער המלך על משנה תורה, הלכות מטמאי משכב ומושב

רבי יצחק נוניס בילמונטי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-המלך-על-משנה-תורה-הלכות-מטמאי-משכב-ומושב/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה ט 4
פרק ג 4
הלכה א 4

פרק ב

הלכה ט

זבה שנעקרה מימי רגליה כו'. עיין מ"ש מרן ובמ"ש פ"ג מהלכות אישות הלכה י':

פרק ג

הלכה א

בועל נדה כנדה כו' ומטמא מו"מ כנדה. הנה משמעות דברי רבינו ז"ל נראה דס"ל דבועל נדה מטמא אדם לטמא בגדים שעליו וכ"כ הרב מש"ל ואולם דעת הר' אברהם זעירא ורבינו ישעיה הראשון הביאו הרא"ם ז"ל בס' מצורע ד"ה ותהי נדתה דמה שאמרו בת"כ ובפ' בנות כותי' מה היא מטמא אדו"כ אף הוא מטמא אדו"כ אינו ר"ל לשיט' אדם הנוגע בו לטמא בגדים שעליו כמו שהיא מטמא כו' ועוד הרי שנינו בהדיא בועל נדה כטמא מת ש"מ בועל נדה אינו מטמא אלא אדם ולא בגדים שעליו ע"ש. וקשה לי טובא לפי שיטתם מהא דפרכינן פ"ק דיומא ד"ו מתיבי ב"ק כמגע שרץ בועל נדה כטמא מת מאי לאו לטבילתן לא לטומאתן טומאתן בהדיא כתיב בהו כו' ודחיק לשנויי לעולם לטומאתן וסיפא אצטריכא ליה והשתא מאי קו' נימא דמתני' לטומאתן והא אתא לאשמועי' דאינו מטמא אדם לטמא בגדים שעליו דומיא דטמא מת ואמאי אצטריך לדחוק סיפא אצטריכ' ליה וכן נמי קשה מההיא דאלו דברים דאמאי אצטריך לשנוי למחנותם והא כדאיתא והא כדאיתא ואפשר לומר דמ"ש הם ז"ל דבועל נדה אינו מטמא אדם לטמא בגדים שעליו היינו לפום מאי דמסקינן בגמרא דבועל נדה טבילתן ביום והיינו משום דאע"ג דכתיב ותהי נדתה עליו לא מדמינן ליה אלא למאי דכתיבי בהדיא אבל למאי דלא רבינהו קרא יש לנו לדמות כטמא מת מסברא משום דהוי טומאת מגע כמותו וכמ"ש התוס' בד"ה סיפא אית לן למימר נמי דמאי דמרבינן מקרא דותהי נדתה אינו אלא לטמא אדם וכלים במגע אבל לטמא אדם ובגדים שעליו כנדה לא דטפי יש לנו לדמותו לטמא מת ותפסת מועט תפסת מיהו למאי דהוה בעי למימר דבועל נדה כנדה וטבילת' בליל' ע"כ משום דס"ל כיון דכתיב ותהי נדתה עליו אית לן לדמויי לנדה לכל מילי וא"כ ה"נ אית לן למימר דמטמא אדם לטמא בגדים שעליו כנדה א"כ משו"ה לא משני לעולם לטומאתם ואשמועינן דאינו מטמא בגדים משום דא"כ ע"כ היינו טעמא דלא אתקש אלא למאי דכתיבי בהדיא וא"כ לטבילתם נמי יש לנו לומר שדינו כטמא מת ובפסחים נמי משו"ה לא משני הכי משום דכי היכי דלענין לטמא בגדים אמרינן שדינו כטמא מת מכח הסברא ה"נ למחנותם דח"כ מדסיפא למחנותם רישא נמי למחנותם

וכעין מ"ש התוס' אלא דקצת קשה לפי זה דא"כ אמאי לא פריך תלמוד' למ"ד דבועל נדה כנדה וטובל בלילה מברייתא דקתני חומר בבועל נדה מטמא מת כו' הא לענין לטמא זה וזה שוין וכמו שהכריחו הן ז"ל וא"נ מדלענין טומאתן שוה לטמא מת דאינו מטמא בגדים שעליו ה"נ לטבילתם ותו דאמאי לא תני חומר בבועל נדה מטמא מת שטובל בלילה וא"נ מברייתא גופא דמייתי אלא שחמור ממנו בועל נדה כו' אמאי לא חשיב הא ויש לומר דניחא לי' לתלמודא להקשות מברייתא מפורשת דקתני טובל ביום ולא מהך ברייתא דאיכא לדחויי דתנא ושייר דהדוחה דוחה בקש מיהו לפי האמת ליתלן לדחוקי בהכי ואית לן למימר שדינו כטמא מת מסברא דומיא דטבילתן ובהא ניחא מה שהקשה הרב בעל קרבן אהרן בפרשת מצורע דק"ס ע"ג דמאי ראי' מייתי מהך מתני' הא כבר פירש הר"ש בפי' המשנה דלאו לענין טומאה מיירי אלא למחנותן דאינה משתלח אלא חוץ למחנה אחד ואם לא ירצו להודות להר"ש כי פירוש דחוק הוא זה דסיפא למחנותן ורישא איירי לטומאה אלא דמפ' כו' יע"ש והנה מ"ש אם לא ירצו להודות להר"ש בזה כו' הן דברים תמוהים שהרי דברי הר"ש הללו הן הם דברי הגמ' דפ' א"ד והנראה דאישתמיט מיניה וחשב הרב ז"ל שהם פירוש הר"ש מיהו לעיקר קו' כפי מש"כ לא ק"מ דס"ל דאע"ג דהתם מוקמי' לה דאיירי למחנותן מיני' תשמע דלענין טומא' לטמא בגדים שוה לטמא מת דאם נאמר שדינו כנדה ומטמא בגדים אע"ג דלמחנותן דינו כט"מ אמאי איצטריך התם לדחוקי דלמחנותן קאמר והא כדאיתא כו' ואמאי לא משני דלעולם לטומאתן וסיפא אצטריכא לי' כמו שהקשו התוס' וא"נ לטבילתן קאמר ולעולם דלמחנותן בועל נדה כנדה ומשתלח לב' מחנות דומיא דלטמא בגדים דאמרינן שדינו כנדה אלא ע"כ דס"ל דכיון דלטבילתן שוין לטמא מת ה"נ למחנותן דלכל מילי אית לן לדמויי לט"מ אם לא למאי דכתיב בהדיא דוקא כמ"ש התוס' וא"כ ה"נ לענין לטמא בגדים אית לן למימר שדינו כט"מ מה"ט כנ"ל ודוק. מיהו ממה שדחה הרא"ם ז"ל ראייתם דאיכא למימר בועל נדה כט"מ שמטמא אדם אבל לא כטמא מת לכל דבר כו' נרא' דאי מהא לא איכפת לי' וא"כ לא ידעתי אמאי הוצרך הרב ז"ל לזה ולא כתב דההיא מתניתין למחנותן קאמר כמו שאמרו בגמ' וא"נ לטבילתן וכמסקנא דשמעתין ואע"ג דלמחנותן ולטבילתן שוין לטמא מת לטמא בגדים מרבינן ליה מקרא דותהי נדתה עליו ודוק ורש"י ז"ל בפ' ב"כ דל"ה ס"ל דבועל נדה מטמא אדם לטמא בגדים שעליו יע"ש בד"ה מאי היא ועיין בקרבן אהרן דף הנז' שצדד לומר שמ"ש רש"י אינו אלא במשא לחוד אבל במגע לא ועיין במ"ש הר"ש בריש כלים ולע"ד מדברי רש"י ז"ל שם באותה סוגיא בד"ה אימא כהיא מבואר מדבריו דאפי' במגע ס"ל דמטמא בגדים שעליו יע"ש

ויש לתמוה על הרב ז"ל איך לא השגיח בזה ודוק ועיין במ"ש המש"ל בדין זה גם מ"ש עוד הרב הנז' גם זה הפירוש אי אפשר לפרשו דאם אינו מטמא אלא אחד כו' הן דברים תמוהים וחתומים לא זכיתי להבינם כמו שיראה המעיין אך קל"ט לדעת הר' אברהם זעירא ור"י מהא דפריך התם בפ' ב"כ מתקיף לה ר"י אימא כהיא מה היא לא חלקת בה בין מגעה למשכבה לטמא אדם ולטמא בגדים אף הוא לא תחלק בו בין מגעו למשכבו לט"א ול"ב ולקולא אמר קרא עליו להטעינו משמע והשתא לפי דעתם ז"ל ע"כ מאי דפריך בגמ' הוא לומר דכי היכי דהיא שוה משא' למשכבה דמטמא אדם ובגדים הכי נמי הוא יהא שוה מגעו למשכבו וכי היכי דמשכבו אינו מטמא אדם ובגדים אם נגעו בו ה"נ לא יטמא מגעו אדם ובגדים דאם נגעו אדם ובגדים בו לא יטמא אלא דוקא אם נגעו אוכלין ושלא כפירוש רש"י שכתב דהיינו לומר דאם נגע אדם בבועל נדה לא יטמא בגדים שעליו כמו שאינו מטמא משכב שהרי לפי דעתם האמת כן הוא וכיון שכן קשה דמאי קו' ואיך יעלה על דעתך לומר כן דא"כ ק' דמה ת"ל ותהי נדתה עליו לא לכתוב אלא וטמא שבעת ימים וממילא שמעינן דמטמא אוכלין ובגדים שעליו וכדין הנוגע בה וכדקאמרן בברייתא בהדיא א"כ מת"ל ותהי נדתה כו' ועיין בהרב קרבן אהרן ובשלמא לפירש"י ניחא דתלמודא הכי פריך דאימא דותהי נדתה אצטריך לאשמועינן דמטמא אדם ושלא כדין הנוגע בה דאינו מטמא אדם וכ"ח בשעת מגעו אלא בגדים שעליו בשעת מגעו אבל שיטמא לטמא הנוגע בו בגדים שעליו אימא דלא יהא טמא כמו משכב אך לפי דעתם ז"ל קשה וצ"ע ואפשר לומר בדוחק דר"י הכי פריך דאימא דקרא דותהי נדתה אתא לאשמועינן דלא נימא שדינו כדין הנוגע בה דאינו מטמא אלא בגדים בשעת מגעו אבל אדם וכ"ח אפילו בשעת מגעו אינו מטמא וכדאיתא בת"כ דקנ"ו ע"ב ועיין בקרבן אהרן שם אלא בועל נדה נשתנה דינו מהנוגע בה דכל זמן שבועלה ונוגע בה מטמא אדם וכ"ח כמו שהיא מטמא' אבל לאחר שפירש ממנה נימא שדינו כמשכבה דאינו מטמא אדם ובגדים ואהא משני דעליו להטעינו משמע ודוק. ועוד אפשר לומר דהכי פריך דאימא דקרא דותהי נדת' לא אתא אלא לומר דכי היכי דהיא מטמא בהיסט אדם וכ"ח ה"נ הוא מטמא בהיסט מיהו לענין טומא' חלוקים הם שזה מטמא אדו"כ בהיסט וזה אינו מטמא בהיסט אלא אוכלין ומנא לן לומר דתרוייהו נפק' מק' דמטמא אדם וכ"ח וגם דמטמא בהיסט אימא דלא אתא אלא לחדא גרידא ואף למ"ש הרב מש"ל ז"ל בה' הנז' שלדעת הר' אברהם הנז' בועל נדה אינו מטמא בהיסט איכא למימר דהיינו לפי האמת דקרא דותהי נדתה אתא לומר דמטמא אדם וכ"ח כאב הטומאה משו"ה אמרינן דדוקא למאי דרבינהו קרא בתדי' אבל למאי דלא רבינהו מסבר' אית לן לומר שדינו כט"מ אמנם למאי דפריך

תלמודא אימא כהיא טפי הוה מסתבר לומר דקרא דותהי נדתה אתא לומר שמטמא אוכלין בהיסט מלומר שמטמא אדם ובגדים דבהא הוי משכבו כמגעו דומיא דהיא ממש ודוק ובגופא דשמעתתא דפ"ק דיומא דקאמר אלא לאו לטבילתן אין להקשות דאם כן אמאי לא ערבינהו ותני ב"ק ובועל נדה כמגע שרץ או כטמא מת דאיכא למימר דתני להו לטבילתן כפי טומאתן דבעל קרי טובל ביום טומאתו ובועל נדה טובל ביום ז' וכ"כ הרב בח"ה בפרק אלו דברים למאי דבעי למימר התם בגמ' דמסיפ' למחנותן כו' אינו משתלח חוץ לב' מחנות דאמאי לא עריב ותני להו יע"ש אלא דהתם לע"ד נרא' דלק"מ דלמאי דהוה בעי תלמודא למימר דב"ק כמגע שרץ דקתני בברייתא למחנותן קאמר מש"ה לא ערב ותני להו משום דבפ"ק דכלים תנן החיל מקודש ממנו שאין נכרי וטמאי מת נכנסים לשם ומשמע דוקא ט"מ דהוי אב הטומאה אבל טמאי שרץ לא וכ"כ התוס' ז"ל בפ"ק דחולין ד"ז ע"ב יע"ש וא"כ אי הוה תנא ב"ק ובועל נדה כמגע שרץ הוה משמע שדינו כטמא שרץ ומותר ליכנס בחיל ואי הוה תני כטמא מת הוה משמע דבעל קרי אסור ליכנס בחיל משום הכי הוצרך התנא למעבדינהו תרתי בבי ודוק: